

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **A. T.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 3 kwietnia 2024 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej,
zawartego w postanowieniu z dnia 6 marca 2024 r., III K 489/23,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

R. S. wniósł do Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej pismo mające stanowić prywatny akt oskarżenia przeciwko SSO A. T. o czyn z art. 212 § 1 k.k. (k. 4 akt III K 489/23). W tym piśmie zawarł także wniosek o wyznaczenie mu pełnomocnika z urzędu oraz o uchylenie immunitetu sędziemu A. T.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 20 czerwca 2023 r., III K 489/23, od udziału w rozpoznaniu tej sprawy została wyłączona wylosowana do jej rozpoznania SSR E. Ś. (k. 21 akt III K 489/23).

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2023 r., X Co 1461/23 (III K 489/23), Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej wyłączył od udziału w rozpoznaniu sprawy sędziów i asesorów tego Sądu wymienionych w punktach od 1.a. do 1.a.a. i 3.a. rozstrzygnięcia oraz nie uwzględnił wniosków o wyłączenie od udziału w

rozpoznaniu tej sprawy sędziów i asesorów sądowych tego Sądu wymienionych w punktach od 2.a. do 2.q. rozstrzygnięcia (k. 29 akt III K 489/23).

Postanowieniem z dnia 6 marca 2024 r. (na postanowieniu widnieje data 6 marca 2023 r., która – w świetle analizy akt sprawy – zdaje się być niesprostowaną dotychczas omyłką pisarską), III K 489/23, Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie przedmiotowej sprawy innemu Sądowi równorzędnemu. Sąd Rejonowy wskazał, że dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga by ta sprawa była rozpoznana przed innym sądem równorzędnym, najlepiej spoza okręgu Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Jako powód swojego wystąpienia wskazał fakt, że oskarżonym w tej sprawie jest sędzia Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej A. T., będący jednocześnie w przeszłości wieloletnim Prezesem Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej, a tym samym przełożonym wszystkich sędziów orzekających w okręgu Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej. Z uwagi na długoletni staż pracy jest on powszechnie znany także osobiście przez większość sędziów, a zwłaszcza sędziów z Wydziałów Karnych, którzy mieliby rozpoznawać tę sprawę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie, jest on bowiem przedwczesny.

Analiza akt tej sprawy prowadzi do wniosku, że obecnie przed Sądem Rejonowym w Bielsku-Białej nie zawisła sprawa z prywatnego aktu oskarżenia, w której status oskarżonego miałby sędzia A. T. Zgodnie z art. 80 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 334 ze zm.; dalej: u.s.p.) sędzia nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego, a nie wszczyna się postępowania karnego, a wszczęte umarza, gdy brak wymaganego zezwolenia na ściganie (art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.).

Jak zostało już wskazane, pismo R. S. zawierało trzy wnioski lub żądania. Po pierwsze żądanie pociągnięcia sędziego A. T. do odpowiedzialności karnej za zniesławienie, mające stanowić prywatny akt oskarżenia; po drugie wniosek o uchylenie sędziemu A. T. immunitetu; po trzecie wniosek o wyznaczenie R. S. pełnomocnika z urzędu. Mając na względzie treść tego pisma, a także wymóg

wyrażenia zgody przez właściwy sąd dyscyplinarny na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, aby można było prowadzić przeciwko niemu postępowanie karne (także w sprawie z oskarżenia prywatnego), nie można podzielić twierdzenia zawartego w uzasadnieniu postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, że postępowanie zarejestrowane w tym Sądzie pod sygn. akt III K 489/23, to postępowanie przeciwko A. T.

Zgodnie z art. 80 § 2a u.s.p., wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego będącego pełnomocnikiem. Dlatego też Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności powinien rozpoznać wniosek R. S. o wyznaczenie mu pełnomocnika z urzędu do ewentualnego wystąpienia do właściwego sądu dyscyplinarnego o uzyskanie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. Tego typu czynność procesowa (wyznaczenie pełnomocnika z urzędu) nie jest sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, chociażby z tego powodu, że może być dokonana przez referendarza sądowego (por. art. 88 § 1 zd. 2 k.p.k.). Należy w tym miejscu podkreślić, że uzyskanie zezwolenia władzy, od którego ustawa uzależnia ściganie, należy do oskarżyciela (art. 13 k.p.k.).

Dopiero prawomocne wyrażenie zgody przez właściwy sąd dyscyplinarny (sąd właściwy w tym względzie określa art. 110 § 2a zd. 2 u.s.p.) na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej powodowałoby, że przedmiotowe postępowanie przekształciłoby się w sprawę przeciwko osobie. Jednocześnie dopiero na tym etapie postępowania doszłoby do konieczności merytorycznego rozpoznania sprawy zainicjowanej prywatnym aktem oskarżenia R.S., skierowanym przeciwko sędziemu A. T. W przypadku zaistnienia w przyszłości takiej sytuacji Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej będzie mógł ponownie wystąpić z wnioskiem o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Dopiero bowiem wtedy zaktualizują się argumenty stanowiące podstawę obecnego wniosku, dotyczące posiadania przez A. T., sędziego i wieloletniego Prezesa sądu nadrzędnego nad sądem właściwym, statusu strony procesowej.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[PGW]

[ms]